

In Medisch Contact van 14 november las ik een tekst van René Henan, voorzitter van de KNMG, de Nederlandse artsbond. Boven het artikel staat: 'Grieprik voor artsen: maak je eigen afweging en onderbouw dit.' Grieprik voor artsen? Klinkt als 'seks voor priesters' of 'atheïsme voor dominees'. Daar doen we toch niet aan? In 2011 bracht Dick Bijl, oud-huisarts en epidemioloog, in de media naar buiten dat er geen bewijs is voor de stelling dat de grieprik zin heeft. Het was geen kwestie van 'eigen afweging' maar gewoon een feit dat volgde uit de onderzoeken die tot dan toe waren gedaan om na te gaan wat de effecten waren van de grieprik.

Er volgde een nare controverse waarin de vaccinlobby er van werd beticht dat ze op grond van onheuse argumenten het vaccineren doordrukte. Hun uiteindelijke motivatie werd zelfs toegeschreven aan financieel gewin omdat zij op de een of andere manier vastzaten aan de makers van het vaccin. Dat ging zo ver dat Nederland's meest kritische en vasthoudende huisarts, Hans van der Linden, voor de rechter gedaagd werd door Roel Coutinho, microbioloog en toentertijd (2013) directeur van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Van der Linden had gezegd dat Coutinho nauwe banden had met de farmaceutische industrie. De rechter besloot dat Van der Linden dat mocht zeggen.

Het onsmakelijke van Coutinho's manoeuvre was de stap naar de rechter in een gesprek dat zou moeten bestaan uit een gezamenlijke bestudering en weging van de onderzoeksgegevens die voorhanden waren over de zin van griepvaccinatie. Dit verleggen van een epidemiologische vraag naar een hysterische uitroep in de trant van: 'Beweer jij nu dat ik niet deug?' werd door veel artsen ervaren als een uitermate ongepast initiatief. Men schoot van alle kanten toe om van der Linden te helpen met de juridische kosten, die niet op Coutinho drukten, want hij fulmineerde namens het RIVM dat hem in deze steunde, ja, hij was de baas daar.

Het grappigste in Hénan's artikel is de aanmaning om je eigen afweging te maken en die te onderbouwen. Dat kunnen de meeste artsen niet. Ik reken mezelf tot deze overweldigende meerderheid. Je eigen afweging maken betekent rond de grieprik dat je een paar weken moet gaan spitten in de

literatuur waarna je de onderzoeksgegevens moet zien te beoordelen op hun waarde. De overgrote meerderheid van de artsen kan dat niet, of nauwelijks, of een beetje. Daarom vertrouwen we op epidemiologen die wel wekenlang spitten en de juiste afweging kunnen maken. Hierbij gaat de voorkeur uit naar epidemiologen die er niks mee opschieten in hun portemonnee of in hun carrière als ze bewijs of geen bewijs vinden voor de werking van de grieprik. En uit die hoek klinkt het nu al enkele jaren dat er onvoldoende wetenschappelijk bewijs is voor de werkzaamheid van de grieprik.

Dat hij gegeven blijft worden (ik heb ook dit jaar weer de vergeefse oproep van mijn huisarts ontvangen) is het gevolg van het onvermogen van artsen om hun eigen afweging te maken en die te onderbouwen. Daardoor blijven ze hangen in vage noties in de trant van 'je kunt nooit weten, baat het niet het schaadt nauwelijks' etc., overwegingen die niet thuishoren in een vaccinatiedebat.

Men dringt al jaren aan op een onderzoek waarin een aantal mensen de prik wel, en een aantal de prik niet krijgen om te zien of dat wat uitmaakt. U gelooft het niet, maar dat onderzoek wordt tegengehouden door de bewering dat de mensen die de prik niet krijgen daarmee een veel te groot gevaar lopen. Maar dat wilden we nou juist aangetoond hebben.

U denkt dat ik overdrijf? Lees hier wat Joost Zaat, huisarts, adjunct hoofdredacteur van het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde in het voorjaar van 2017 in een redactioneel schreef aan zijn collega's: 'Als u in loondienst bent, heeft u deze maand uw vakantiegeld gehad. Huisartsen reserveren dat geld als het ware in juni als ze hun griepvaccinaties bestellen. Die delen ze dan in de herfst uit aan gezonde zestigplussers en mensen in risicogroepen in vaak reuze gezellige prikessies. Één zo'n vaccinatie levert 1,5 euro meer op dan een ingewikkeld consult. Elke huisarts verdient op zo'n prikmiddag dus simpel zijn wintersportvakantie bij elkaar.'

Ik zou zeggen: maak uw eigen afweging.